Dosarul nr. 2a-2645/24 (2-23063263-02-2a-28062024)
Prima instanţă: Judecătoria Chișinău sediul Centru, judecător Galușceac Eduard

D E C I Z I E

02 decembrie 2025 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componență:
Președintele completului, judecătorul Dimitriu Serghei
Judecătorii Badan-Melnic Eleonora şi Gîrleanu Violeta

examinând în şedinţă publică apelul declarat de Haruța Aliona, reprezentată de avocatul Bodișteanu Dorina împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 19 aprilie 2024 și a hotărîrii suplimentare din 11 iunie 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Haruța Aliona împotriva lui Haruța Vasile, intervenienți accesorii Autoritatea tutelară din cadrul Primăriei com. Bubuieci, mun. Chișinău și DPDC Ciocana cu privire la decăderea din drepturile părintești față de copiii minori și încasarea cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile și argumentele reclamantului.

1. La data de 02 mai 2023, reclamanta Haruța Aliona reprezentată de avocatul Bodișteanu Dorina s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Haruța Vasile, intervenienți accesorii Autoritatea tutelară din cadrul Primăriei com. Bubuieci, mun. Chișinău și DPDC Ciocana, cu privire la decăderea pârâtului Haruța Vasile din drepturile părintești în privința copiilor minori *****, ***** și Haruța Gabriel și compensarea cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea cererii depuse, reclamanta a indicat că la data de ***** a încheiat căsătoria cu Haruţa Vasile, la Primăria comunei Bubuieci, mun. Chişinău. Din căsătorie, împreună cu pârâtul au trei copii minori: *****, născută la *****, *****, născut la ***** şi *****, născută la *****. Soții au depus cerere la Serviciul Stare Civilă Ciocana, mun. Chişinău prin care au solicitat desfacerea căsătoriei, deoarece căsătoria între ei a fost formală. Drept rezultat, la data de ***** s-a hotărât desfacerea căsătoriei încheiate între Haruţa Vasile şi Haruţa Aliona, fiind emis certificatul de divorț cu nr. 8 din *****. Ulterior, datorită atitudinii indiferente a fostului soț față de obligațiunile de întreținere a copiilor minori, Haruţa Aliona a înaintat acțiune în instanța de judecată privind încasarea pensiei de întreținere. Prin hotărârea judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 11 februarie 2021 s-a dispus încasarea de la tatăl Haruţa Vasile în beneficiul lui Haruţa Aliona, pensie pentru întreținerea copiilor minori *****, ***** şi ***** în mărime de 1 000 (una mie) lei pentru fiecare copil minor lunar, începând cu data de 06 august 2020 şi până la atingerea majoratului copiilor. Nici până la destrămarea relației de căsătorie, nici după aceasta, tatăl Haruţa Vasile nu şi-a adus aportul la creșterea şi dezvoltarea copiilor. De la bun început, de

educația copiilor s-a ocupat doar ea, iar tatăl Haruţa Vasile manifestă dezinteres total față de soarta copiilor, eschivându-se de la executarea obligațiunilor părintești ce țin de educarea şi întreținerea copiilor minori.

3. Menționează că, prin încheierea executorului judecătoresc Coadă Rodica din 01 septembrie 2021, s-a dispus intentarea procedurii de executare în baza titlului executoriu nr. 2-14460/20 din 11 februarie 2021 eliberat de judecătoria Chişinău, sediul Centru privind încasarea de la Haruţa Vasile în beneficiul lui Haruţa Aliona pensia pentru întreținerea copiilor minori *****, ***** şi ***** în mărime de 1000 (una mie) lei pentru fiecare copil minor lunar, începând cu data de 06 august 2020 şi până la atingerea majoratului copiilor. Potrivit informației prezentate de executorul judecătoresc Coadă Rodica din 17 martie 2023, debitorul Haruţa Vasile nu a achitat pensia de întreținere datorată în baza titlului executoriu nr. 2-14460/20, aceasta urmând a fi încasată începând cu data indicată în titlul executoriu şi anume, 06 august 2020.
4. Afirmă că, prin confirmarea eliberată de Direcția Educație Tineret şi Sport sectorul Ciocana nr. ***** din 06 februarie 2023, se constată că Haruţa Aliona este angajată în IET nr. 1 com. Bubuieci, în baza ordinului nr. *****, unde activează şi până în prezent în calitate de educator. Prin confirmarea eliberată de Direcția Educație Tineret şi Sport sec. Ciocana nr. 05/23 din 06.02.2023, se constată că ***** este înscrisă în listele IET nr. 1 com. Bubuieci şi frecventează grupa mare „Garofiţa". Prin caracteristica prezentată de Instituția de învățământ Preșcolar nr. ***** din 08 februarie 2023 se constată că, în toată perioada cât a frecventat grădinița, ***** a fost adusă la grădiniță şi luată doar de mama ei. Anume mama sa a fost prezentă la toate ședințele organizate de educatori şi administrație, a participat activ la toate matineele și alte activități extra curriculare. Plata lunară pentru alimentația copilului a fost prezentată de către mama copilului şi toate cheltuielile necesare (procurarea rechizitelor, cărților etc.) a fost suportată de către mama copilului. Prin caracteristica eliberată de ***** nr. ***** din 07 februarie 2023 se constată că, ***** este eleva clasei a *****, locuiește împreună cu mama, sora şi fratele, relațiile afective din familie sânt definite ca fiind calme, în care predomină încrederea şi respectul, înțelegerea deplină între mamă şi copii. Din clasa întâi şi până în prezent, în activitatea didactică a elevei s-a implicat doar mama. Rezultatele elevei la școală sunt considerate ca fiind bune, ceea ce se datorează implicării mamei sale. La toate ședințele cu părinții s-a prezentat doar mama. S-a realizat o bună colaborare școală-familie, un interes sporit a fost din partea mamei la dialog. Prin caracteristica eliberată de ***** nr. 01-03/60 din 07 februarie 2023 se constată că, ***** este elevul clasei a-*****, este un elev străduitor şi dornic de carte. Pe tot parcursul anului de învățământ, ori de câte ori este nevoie de prezenţa sau ajutorul părinților, participă doar mama Haruţa Aliona. Mama acționează imediat şi participă activ în creșterea şi educarea copilului.
5. Susține reclamanta că, prin ancheta socială de evaluare a condițiilor locative la nr. 217 din 29 martie 2023, prezentată de Primăria comunei Bubuieci se confirmă că Haruţa Aliona locuiește împreună cu copiii *****, ***** şi *****, în comuna Bubuieci, str. *****. Familia Haruţa, mama şi 3 copii locuiesc în casă la sol cu 2 odăi locuibile. Starea igienică și sanitară este adecvată normelor. Venitul familiei provine din salariul mamei. Doi copii frecventează instituția de învățământ, cu o reușită bună. Un copil frecventează instituția preșcolară din localitate. La rubrica problemele cu care se confruntă familia, din relatările membrilor de familie se constată insuficiența surselor financiare, lipsa de comunicare între tată şi copii. Potrivit extrasului eliberat de către medicul de familie, Haruţa Aliona se află la

evidența medicului de familie. Are în grija sa 3 copii minori. Se adresează după asistență medicală cu copiii atunci când copiii au nevoie. Potrivit adeverinței nr. ***** din 06 februarie 2023, eliberată cet. Haruţa Aliona, componenţa familiei este: ***** (fiica), ***** (fiul) și ***** (fiica).

6. Menționează reclamanta că, prin extrasele din mesageria telefonică, se constată atitudinea vădit lipsită de interes a tatălui Haruţa Vasile față de copiii minori. Totodată, la interpelarea reprezentantului reclamantei, avocat Bodișteanu Dorina adresată către Primăria Bubuieci fiind solicitată informația despre aflarea la evidență a cet. Haruţa Vasile, aflarea de facto a numitului pe teritoriul comunei, caracterizarea persoanei, precum şi comportamentului/atitudinii față de persoanele aflate la întreținerea acestuia, aportul numitului în creșterea şi educația copiilor minori, organul abilitat a intervenit cu un răspuns precum că, informația solicitată urmează a fi prezentată odată cu dovada depunerii şi acceptării spre examinare a unei cereri de chemare în judecată. Mai mult, avocatul Bodişteanu Dorina a adresat către Autoritatea Tutelară comuna Bubuieci, o solicitare cu privire la evaluarea psiho-emoţională a minorilor sub aspectul impactului produs de lipsa tatălui Haruţa Vasile, răspuns la care nu a parvenit.
7. Reține reclamanta că, pârâtul Haruţa Vasile nu manifestă îngrijorarea așteptată de la el şi inerentă unui părinte, căruia îi pasă de copiii săi, cu privire la întreținerea, alimentarea, educația şi dezvoltarea acestora. Astfel, toate împrejurările de fapt menționate, inclusiv atitudinea şi comportamentul pârâtului, sunt lipsite de afecțiune şi responsabilitate minimă necesară față de copiii minori şi care au atins gradul de gravitate pentru a constitui temei de decădere a acestuia din drepturile părintești. De fiecare dată după tentativele de a lua legătura cu tatăl, copiii sunt stresați, fapt ce prejudiciază buna formare şi dezvoltare a copiilor minori. Comportamentul lui Haruţa Vasile este în contradicție cu obligațiile fundamentale părintești de a acționa în interesul superior al minorilor *****, ***** şi *****. Mai mult, Haruţa Vasile nu manifestă interes în raport cu soarta copiilor săi, nu inițiază discuții şi evită orice tip de interacțiune. Pârâtul Haruţa Vasile nu a participat la nici o adunare părintească, nu s-a interesat de reușita şi rezultatele preșcolare şi școlare ale fiicelor şi fiului, de educația şi întreținerea copiilor se ocupă în exclusivitate Haruţa Aliona. În aceste condiții, pârâtul s-a eschivat şi se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești, ţinând cont de necesitarea asigurării unui mediu stabil din punct de vedere social şi afectiv pentru copii, astfel consideră că Haruţa Vasile urmează a fi decăzut din drepturile părintești în privința copiilor *****, ***** şi *****.
8. *Reprezentantul pîrîtului a depus referință la cererea de chemare în judecată*, în care a solicitat respingerea cererii ca fiind neîntemeiată. Relevă că nefiind angajat în câmpul muncii şi neavând mijloace de existență, pentru a achita pensia alimentară în mărime de 3000 lei, pentru întreținerea copiilor minori *****, a.n. *****, *****, a.n. ***** şi *****, a.n. *****, a fost nevoit să plece peste hotarele Republicii Moldova în căutarea unui loc de muncă. Totodată, afirmă că reclamanta Haruța Aliona a fost împotrivă ca el să-i facă remiteri de bani de peste hotare, motivând că va fi nevoită periodic să se adreseze la bancă, fapt ce îi va crea incomodități, comunicându-i că ea va deschide un card bancar, la care poate fi transferată pensia alimentară dispusă prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 11 februarie 2021.

La data de 20 martie 2021, reclamanta Haruța Aliona printr-un mesaj l-a informat pe soțul său Haruța Vasile despre faptul că ea şi-a deschis un card bancar nou pentru pensia alimentară pentru copii, comunicându-i IBAN-ul: *****, fapt confirmat prin mesajul expediat lui Haruța

Vasile. Respectiv, pârâtul Haruța Vasile, aflându-se peste hotare Republicii Moldova a apelat la ajutorul unui prieten, cet. ***** căruia, prin transferuri internaționale, sistemul MoneyGram şi Ria îi remitea mijloace băneşti, care ulterior, de către ***** erau transferate la cardul bancar al reclamantei Haruța Aliona. Acest fapt se demonstrează prin copiile a 28 file a transferurilor internaționale, prin extrasul din contul lui Ilie Tircan, eliberat de BC „„Moldindconbank". De asemenea, faptul transferării mijloacelor băneşti la contul reclamantei Haruța Aliona, se invocă a fi confirmate prin bonurile de plată, de alimentare a contului deschis pe numele lui Haruța Aliona.

Referitor la alegațiile reclamantei Haruța Aliona precum că, pârâtului Haruța Vasile nu-i pasă de copiii săi și nu comunică cu ei, din care cauză copiii sunt stresați fapt ce prejudiciază buna formare şi dezvoltare a copiilor, pârâtul le consideră neîntemeiate, or, chiar din conținutul mesajelor anexate de reclamantă la cererea de chemare în judecată relevă că copiii îl iubesc pe tatăl lor şi că aceştia comunică în timpul când au această posibilitate. Totodată, susține că au fost unele cazuri când reclamanta intenționat îl contactează în perioada în care el se afla la muncă, când nu avea posibilitatea să-i răspundă, deoarece în orele de muncă telefoanele sunt lăsate în vestiar, iar după orele de muncă când el încearcă să ia legătura cu Haruța Aliona, ultima refuză să-i răspundă invocând diferite motive, ulterior reclamanta îl contacta noaptea, în jurul orelor 24:00, când dormea, telefonul în perioada respectivă fiind la silențios, nu auzea sunetul.

Poziția instanței de fond.

9. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 aprilie 2024 a fost respinsă cererea de chemare în judecată formulată de Haruța Aliona împotriva lui Haruța Vasile, intervenienți accesorii Autoritatea tutelară din cadrul Primăriei com. Bubuieci, mun. Chișinău și DPDC Ciocana cu privire la decăderea din drepturile părintești față de copiii minori și încasarea cheltuielilor de judecată.
10. Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut, cu referire la materialele cauzei, că drept temei de decădere a lui Haruța Vasile față de copii minori, Haruța Aliona a invocat că, acesta nu-și exercită obligațiile părintești, nu se îngrijorează de dezvoltarea lor morală, spirituală, fizică și psihică, nu contribuie la educarea și creșterea acestora, nu-și aduce aportul prin nici o acțiune de a relaționa cu aceștia, precum și faptul că înregistrează restanță la plata pensiei pentru întreținerea copiilor minori, făcând referire la art. 67 lit. a) din Codul familiei. Astfel, pentru decăderea din drepturile părintești pe motivul eschivării de la plata pensiei de întreținere este necesară existența unor probe pertinente care ar demonstra cu certitudine că părintele se eschivează cu rea-credință, inclusiv cu viclenie, de la exercitarea acestor obligații. Deși în privința lui Haruța Vasile există o hotărâre prin care acesta ar fi obligat să achite pensia pentru întreținerea copilului minor, din probatoriul anexat la materialele cauzei urmează că pârâtul execută hotărârea dată, or din ordinele de plată anexate la materialele cauzei rezultă că, acesta a efectuat plăți în vederea achitării pensiei de întreținere.
11. A reținut instanța de fond că întru dovedirea eschivării de la plata pensiei de întreținere nu au fost invocate probe concludente şi pertinente care ar demonstra cu certitudine că Haruța Vasile se eschivează cu rea-credință, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreținere. Plata pensiei de întreținere, formată în urma unor circumstanțe ce nu au depins direct de voința debitorului, nu demonstrează eschivarea lui Haruța Vasile de la exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părintești. Totodată, deoarece decăderea din drepturile părintești este cea mai gravă sancțiune din dreptul familiei, ce se poate aplica unui părinte

pentru greșeli în exercitarea drepturilor sau îndeplinirea îndatoririlor părinteşti cu privire la persoana copilului minor, neexercitarea corespunzătoare a drepturilor părinteşti trebuie să aibă o anumită gravitate pentru a atrage sancțiunea decăderii, astfel că nu orice atitudine sau comportament necorespunzător al părinților conduce la decăderea din drepturile părinteşti.

12. A reținut instanța de judecată, că comportamentul lui Haruța Vasile în raport cu copii nu reprezintă relațiile model între tată și copil, însă neexercitarea corespunzătoare a drepturilor părinteşti trebuie să aibă o anumită gravitate pentru a atrage sancţiunea decăderii, astfel că nu orice atitudine sau comportament necorespunzător al părinților conduce la decăderea din drepturile părinteşti, or, comportamentul lui Haruța Vasile nu a atins gradul de gravitate pentru a fi temei de decădere din drepturile părinteşti. Sancțiunea decăderii din drepturile părinteşti poate fi aplicată față de părinții care, din culpă gravă, nu-şi îndeplinesc obligațiunile față de copii sau fac abuz de drepturile părinteşti. Astfel, deşi există carențe în conduita lui Haruța Vasile în calitate de părinte, nu s-a făcut dovada unor împrejurări care să justifice că autoritatea părintească ar urma să fie exercitată doar de către mamă și respectiv, nu există niciun motiv întemeiat pentru decăderea lui Haruța Vasile din drepturile părinteşti.
13. A făcut referire instanța de fond la faptul că, deşi mama îşi manifestă interesul şi grija față de copil, faptul dat nu denotă eschivarea sau existenţa unui comportament neglijent al tatălui, or părinții locuiesc separat, iar după cum rezultă din materialele cauzei pârâtul este plecat peste hotarele țării, într-o asemenea situaţia e şi firesc ca părintele cu care locuiesc copiii să fie antrenat mai activ în viața socială a acestuia. Prin urmare, interesul copiilor impune că numai anumite circumstanțe cu totul excepționale să poată duce la o ruptură a legăturii de familie dintre tată şi copil. Raportând prevederile enunțate la circumstanțele cauzei, instanța de judecată concluzionează că nu a fost probat dezinteresul lui Haruța Vasile pentru creșterea și dezvoltarea copiilor minor și nici eschivarea de la exercitarea obligațiilor părinteşti, deoarece ultimul se află la peste hotarele țării, la muncă.
14. Prin hotărârea suplimentară din 11 iunie 2024 s-a încasat de la Haruța Aliona în beneficiul lui Haruța Vasile suma de 6 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică (f. d. 237 Vol. I).
15. Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 aprilie 2024 a fost respinsă cererea de chemare în judecată formulată de Haruța Aliona împotriva lui Haruța Vasile, intervenienți accesorii Autoritatea tutelară din cadrul Primăriei com. Bubuieci, mun. Chișinău și DPDC Ciocana cu privire la decăderea din drepturile părinteşti față de copiii minori și încasarea cheltuielilor de judecată.
16. A menționat instanța de fond că, prin prisma prevederilor art. 96 alin. (1) şi (1^1) Cod de procedură civilă şi ținând cont de faptul că acțiunea reclamantului a fost respinsă, iar pârâtul a beneficiat de asistența juridică a avocatului Cojocari Constantin și a avut cheltuieli de asistență juridică, a admis parțial cerința privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate de către pârât, cu încasarea de la reclamanta Haruța Aliona în beneficiul pârâtului Haruța Vasile a sumei de 6 000 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică acordată, ca fiind reale, necesare și rezonabile.

Solicitarea apelantului:

17. Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 aprilie 2024 și hotărârea suplimentară din 11 iunie 2024, Haruța Aliona, reprezentată de avocatul Bodișteanu Dorina, a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii de bază și a celei suplimentare, cu emiterea unei noi hotărîri de

admitere integrală a acțiunii și compensarea cheltuielilor de judecată.

Argumentele părților.

18. *În susținerea apelului*, apelanta a indicat că instanţa de fond a dat o apreciere superficială argumentelor şi probelor prezentate de către partea reclamantă şi a omis să soluționeze litigiul dat, inclusiv prin prisma obligațiunilor sale procesuale, de acordare a sprijinului în exercitarea drepturilor părților şi altor participanți la proces, solicitarea probelor suplimentare care să contribuie la adoptarea unei soluții legale şi întemeiate, luarea altor măsuri necesare bunei desfăşurări a procesului prin punerea în discuţie a oricăror împrejurări de fapt sau de drept şi oferirea în decizie a unor explicații suficiente pentru menținerea concluziei sale.
19. Susține apelanta că tatăl copiilor Haruţa Vasile, a văzut pentru ultima dată copiii la finele anului 2020, începutul anului 2021, circumstanță care a fost confirmată prin depozițiile martorilor audiați în cursul dezbaterilor judiciare, inclusiv prin informația prezentată de Frontiera de Stat, potrivit căreia Haruţa Vasile a traversat frontiera Republicii Moldova la data de 19 ianuarie 2021, respectiv 3 ani în urmă şi până în prezent nu a revenit.
20. Menționează apelanta că, Haruţa Vasile nu a contribuit şi nu contribuie la educația copiilor şi la creșterea acestora. Acesta a transmis anumite sume în mărime de 3 000 lei, fără ca să se vadă cu copiii minori şi fără a se implica în educația acestora. Totodată, a mai specificat că, începând cu luna decembrie 2023, pârâtul Haruţa Vasile nu a transferat careva sume de bani şi înregistrează restanțe la plata pensiei pentru întreținerea copiilor minori, fapt ce se demonstrează deopotrivă cu actele emise de către executorul judecătoresc prezentate în instanța de judecată. Intimatul, din anul 2020 şi până în prezent nu şi-a exercitat obligațiunile părinteşti față de copii, nu s-a îngrijit de dezvoltarea lor morală, spirituală, fizică, psihică, nu a contribuit la educarea şi creşterea acestora, nu şi-a adus aportul prin nici o acțiune de a relaționa cu aceştia, nu cunoaşte unde copiii merg la școală, ce probleme de sănătate au, cum comunică şi socializează, cum se formează ca şi personalități, acțiuni pe care apelanta le identifică în detrimentul copiilor, or prin această conduită se aduce atingere drepturilor copiilor la familie, la îngrijire şi educație din partea părinților, la comunicare şi coabitare cu ambii părinți.
21. Invocă apelanta că, martorii ***** (sora reclamantei), ***** și ***** (prietene), audiate în ședința de judecată, au confirmat instanţei că, copiii minori *****, *****, *****, nu şi-au cunoscut tatăl din momentul separării părinților, în anul 2020. Faptul dat i-a marcat pe copii, care s-au simțit abandonați. Haruţa Vasile a lăsat copiii fără atenție, grijă, afecțiune părintească, i-a făcut să sufere din lipsa de comunicare cu el, chiar şi în acel unic moment de contact telefonic în 4 ani de zile, s-a comportat distanțat, copiii ajungând la concluzia că tatăl nu îşi dorește această legătură dintre el şi ei. Martorii au confirmat făptul că, în afară de cei 3 000 lei plătiți lunar, alte acțiuni față de copii Haruţa Vasile nu a întreprins, nu a comunicat cu ei prin rețele de socializare sau alte căi disponibile de comunicare la distanță, nu i-a vizitat, nu a coabitat cu ei, nu s-a interesat de starea sănătății lor, nu a manifestat interes față de viața lor preșcolară şi școlară, nu i-a educat, nu le-a cultivat deprinderi, nu i-a ajutat să socializeze, nu i-a bucurat de zilele de naştere cu atenție şi viceversa. Datorită conduitei pârâtului, copiii au fost lipsiți de comunicarea cu tatăl, de dreptul de a coabita cu el, de a beneficia de grija şi atenția tatălui, fapt care, pe cei mari i-a determinat să se resemneze în convingerea că nu au tată, iar cea mică nici nu îşi cunoaşte tatăl, constatări care se desprind inclusiv din concluziile specialistului Arnăut Svetlana expuse în raportul de

psihodiagnostic şi evaluare psihologică. Constatările respective însă, prima instanţă le-a lăsat fără aprecierea cuvenită, respingând inclusiv şi cererea părţii reclamante de audiere a minorilor în şedinţă de judecată întru formarea unei convingeri proprii vis-a-vis de circumstanţele descrise.

22. Susține apelanta că, în cursul judecării cauzei s-a constatat lipsa îndeplinirii îndatoririlor de părinte de către Haruţa Vasile față de copiii minori *****, ***** şi *****, fapt ce constituie un comportament deosebit de nedemn, un dezinteres absolut în raport cu propriii săi copii, ori, la caz atestă că copiii minori sunt instruiți şi întreținuți doar de mama lor, iar Haruţa Vasile nefiind prezent în educația, instruirea şi întreținerea corespunzătoare a acestora. Aspectele respective se confirmă prin certificatele eliberate de instituțiile preşcolară şi școlară din comuna Bubuieci, mun. Chişinău, extrasele medicului de familie, informația prezentată de sectorul de poliție, avizul eliberat de asistența socială Primăria comunei Bubuieci şi nu în ultimul rând, concluziile raportului de psihodiagnostic şi evaluare psihologică, toate prezentate instanţei spre administrare.
23. Indică apelanta că, decăderea din drepturile părintești are ca consecință privarea inclusiv de drepturi bazate pe legătură de rudenie, cum ar fi privarea de dreptul la succesiune, de dreptul la pensia de întreținere. Astfel, este în interesul superior al copiilor, ca aceştia să se dezvolte într-un mediu sigur şi liniştit, fără a avea careva obligații față de părintele absent din viața lor. La caz, în privința lui Haruţa Vasile urmează a fi aplicată sancţiunea cea mai severă, decăderea din drepturile părinteşti, ori, eschivarea de la exercitarea obligațiilor părinteşti include acţiunile sau inacțiunile sistematice ale părintelui care pun în pericol sănătatea fizică şi psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condițiilor de trai şi materiale, primejduiesc învățătura şi instruirea copilului.
24. Menționează că, copiii au nevoie de susținere medicală şi-ar dori pentru copii careva ocupații suplimentare, însă nu are posibilitate să le asigure de una singură. Nu în ultimul rând, deşi decăderea din drepturile părinteşti, este cea mai gravă sancțiune civilă luată împotriva părinților pentru greşita exercitare a drepturilor şi îndatoririlor de părinte, Haruţa Vasile, în cazul unei eventuale admiteri a cererii de apel, este în drept să solicite restabilirea în drepturile părinteşti dacă au încetat împrejurările care au condus la decăderea numitului din aceste drepturi şi dacă restabilirea în drepturile părinteşti este în interesul copilului.
25. Consideră apelanta, că prima instanţă neîntemeiat a concluzionat de a admite cerința privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică în suma indicată, ori, această soluție a instanţei este una contradictorie şi lipsită de suport probator. Astfel, pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.
26. Notează că, în cadrul examinării cererii formulate în interesele lui Haruţa Vasile, cu privire la emiterea unei hotărâri suplimentare şi anume de soluționare a chestiunii privind încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică, o listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi a timpului aferent acestora, de către avocatul Cojocari Constantin, nu a fost prezentată. Acţiunile avocatului Constantin Cojocari în reprezentarea intereselor lui Haruţa Vasile s-au limitat doar la prezentarea referinței şi participarea la ședințele de judecată, anexele la referință fiind nu altceva, decât o copie a înscrisurilor prezentate de către partea reclamantă. Cele relatate dau temei de a constata că, materialul probator pus la dispoziția instanţei spre administrare, constituie înscrisurile prezentate de către partea reclamantă, nu şi de către partea pârâtă.
27. Susține apelanta că, nu este clar în ce mod şi conducându-se de care criterii, prima instanţă a

ajuns la concluzia de a determina cuantumul compensației acordate în mărime de 6 000 lei, or pentru un observator obiectiv, la caz, lipsește dovada aportului avocatului la soluționarea cauzei, timpul şi munca depusă de avocat, faptul în ce măsură munca avocatului i-a limitat capacitatea de a lucra în alte dosare, restricțiile de timp impuse de client şi de circumstanţele cauzei, justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză, precum şi alți factori, iar simpla constatare că acţiunea reclamantului a fost respinsă, iar pârâtul a beneficiat de asistența juridică a avocatului Cojocari Constantin şi a avut cheltuieli de asistență juridică, nu constituie temei legal de a admite cererea în formula adoptată.

28. În termenul stabilit de instanța de apel, nu a parvenit *referință la cererea de apel*.
29. În ședința instanței de apel, apelanta Haruța Aliona și reprezentantul acesteia, avocatul Bodișteanu Dorina, a susținut cererea de apel înaintată, solicitând admiterea acesteia în baza temeiurilor invocate, iar reprezentantul intimatului Haruța Vasile, avocatul Cojocari Constantin, a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii instanței de fond. A indicat că intimatul a achitat aproape 3 ani pentru întreținerea minorilor cîte 3 000 lei lunar, în anul 2021 a văzut ultima dată copiii, consideră că din restanța stabilită de executor trebuie deduse sumele achitate de intimat la card, peste 100 mii lei, intimatul este bolnav, lucra în construcții și nu are legătura cu el.

Aprecierea instanței de apel.

30. *Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces şi a materialelor din dosar, Colegiul consideră apelul declarat ca fiind neîntemeiat şi care urmează a fi respins, din următoarele considerente.*
31. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă, *instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepția cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alți participanți la proces".*
32. Potrivit art. 385 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, *instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe.*
33. Completul de judecată reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).
34. Potrivit recomandărilor Avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivare şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.
35. Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns

detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag.84,98).

36. Conform prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale, dacă legea nu dispune altfel.*
37. În conformitate cu art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*
38. Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Centru, ținând cont că obiect al prezentului apel, așa cum rezultă din instrumentul respectiv de atac, reprezintă dezacordul integral al apelantului cu hotărârea primei instanțe, în partea soluției date, neobiectând parțial circumstanțele de fapt stabilite prin hotărîrea contestată, exprimând în esență criticile asupra constatărilor primei instanțe ce țin de neîntrunirea condițiilor/temeiurilor de decădere din drepturile părintești, astfel se va verifica legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în limitele respective.
39. Astfel, probatoriul administrat în speță atestă că Haruța Aliona s-a aflat în relații de căsătorie cu pârâtul Haruța Vasile, căsătoria fiind desfăcută la data de ***** la Serviciului Stare Civilă Ciocana, mun. Chișinău, fapt confirmat prin Certificatul de divorț seria nr. *****. Din relația părților s-au născut trei copii minori: *****, ***** și *****, fapt confirmat prin certificatele de naștere seria nr. *****, seria nr. ***** și seria nr. *****. Potrivit certificatelor de naștere a copiilor, pârâtul Haruța Vasile este tatăl copiilor minor.
40. S-a mai constatat că, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru nr. 2-14460/2020 din 11 februarie 2021, s-a dispus încasarea de la Haruța Vasile în beneficiul lui Haruța Aliona pensia pentru întreținere a copiilor minori *****, ***** și ***** în mărime de 1 000 lei pentru fiecare copil minor/lunar, începând cu data adresării în instanța de judecată și anume, 06 august 2020 și până la atingerea majoratului copiilor minori.
41. Se remarcă faptul că, prin încheierea nr. ***** din 01 septembrie 2021 executorul judecătoresc Coadă Rodica s-a dispus intentarea procedurii de executare în baza titlului executoriu nr. 2-14460/20 din 11 februarie 2021 eliberat de Judecătoria Chișinău (sediul Centru) privind încasarea de la Haruța Vasile în beneficiul lui Haruța Aliona pensia alimentară pentru întreținerea copiilor minori *****, ***** și ***** în mărime de 1 000 lei pentru fiecare copil, începând cu 06 august 2020 și până la atingerea majoratului copiilor. Prin încheierea nr. 029p/a-39r/23 din 09 noiembrie 2023 executorul judecătoresc Coadă Rodica a dispus a stabili cuantumul restanței la pensia de întreținere, care urmează a fi încasată de la debitorul Haruța Vasile în beneficiul creditorului Haruța Aliona, în baza titlului executoriu nr. 2-14460/2020 din 11 februarie 2021 eliberat de Judecătoria Chișinău (sediul Centru) pentru întreținerea copiilor minori *****, ***** și *****, la situația din 06 noiembrie 2023, în sumă totală de 117 000 lei.
42. După cum s-a mai constatat la examinarea cauzei în fond, Haruța Vasile prin intermediul persoanelor terțe a transferat reclamantei Haruța Aliona, pensia pentru întreținerea copiilor minori în mărime de 3 000 lei lunar (f.d.80-118, Vol. I). Faptul dat este confirmat și de declarațiile martorului ***** depuse în instanța de fond, prin care se confirmă că, Haruța Vasile achita lunar pentru fiecare copil suma a câte 1 000 lei, adică în total 3 000 lei lunar

(f.d.172, 173, Vol. I).

43. Conform art. 3 alin. (1) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, la care Republica Moldova a devenit parte în urma adoptării Hotărârii Parlamentului nr. 408-XII din 12 decembrie 1990, în toate deciziile care ii privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotiri sociale, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie sa fie luate in considerare cu prioritate.
44. Completul de judecată relevă că măsurile ce implică decăderea din drepturile părințești ar trebui să fie aplicate numai în circumstanţe excepționale şi pot fi justificate doar dacă sunt motivate de o cerință imperativă ce se referă la interesele copilului. Pentru identificarea interesului superior al copilului într-un caz particular, trebuie să se țină cont de două aspecte, în primul rând, este în interesul suprem al copilului ca legăturile sale cu familia să fie păstrate, cu excepția cazurilor în care familia s-a dovedit a fi extrem de nepotrivită şi în al doilea rând este în interesul superior al copilului ca acesta să se dezvolte într-un mediu sigur şi liniștit.
45. Potrivit prevederilor art. 16 și art. 17 din Legea privind drepturile copilului nr. 338-XIII din 15 decembrie 1994 (în vigoare la data înaintării acțiunii în judecată), fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-și cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu aceștia, cu excepția cazurilor în care despărțirea de un părinte sau de ambii părinți este necesară în interesul copilului. Copilul separat de un părinte sau de ambii părinți, care locuiește în Republica Moldova sau în orice altă țară, are dreptul să întrețină relații personale şi contacte directe regulate cu cei doi părinți ai săi, dacă aceasta nu contravine intereselor lui.
46. Conform art. 67 Codul familiei, părinţii pot fi decăzuţi din drepturile părinteşti dacă: *a) se eschivează de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, inclusiv de la plata pensiei de întreţinere;* b) refuză să ia copilul din maternitate sau dintr-o altă instituţie curativă, educativă, dintr-o instituţie de asistenţă socială sau alta similară; c) fac abuz de drepturile părinteşti; d) se comportă cu cruzime faţă de copil, aplicînd violenţa fizică sau psihică, atentează la inviolabilitatea sexuală a copilului; e) prin comportare amorală, influenţează negativ asupra copilului; f) suferă de alcoolism cronic sau de narcomanie; g) au săvîrşit infracţiuni premeditate contra vieţii şi sănătăţii copiilor sau a soţului; precum şi h) în alte cazuri când aceasta o cer interesele copilului.
47. În conformitate cu art. 68 alin. (2) Codul familiei, acţiunea privind decăderea din drepturile părintești poate fi pornită de celălalt părinte, tutorele copilului, autoritatea tutelară locală/teritorială.
48. Sancţiunea decăderii din drepturi părințești, reglementată de Codul familiei, reprezintă cea mai severă măsură din dreptul familiei şi este cea mai gravă sancțiune civilă luată împotriva părinților pentru greșita exercitare a drepturilor şi îndatoririlor de părinte, care are loc numai pe cale judecătorească. Criteriul de bază în toate litigiile de familie în care sunt implicați copii minori îl reprezintă principiul asigurării şi promovării cu prioritate a interesului superior al copilului.
49. Astfel, instanțele de judecată soluționează cauzele civile privind decăderea din drepturile părintești prin prisma principiului enunțat, având în vedere că soluționarea cauzei în strictă conformitate cu normele legale şi în termen rezonabil constituie în sine o garanție de protecție a interesului superior al copilului, cât şi a familiei.
50. Potrivit jurisprudenţei CEDO, în cauzele de acest fel, examinarea elementelor care servesc

cele mai bine interesele copilului este întotdeauna de o importanţă fundamentală (cauza *Johansen împotriva Norvegiei*, hotărîrea din 07.08.1996, Culegerea 1996-III, paragraful 64), că interesul copilului trebuie considerat ca fiind primordial şi *că doar un compartiment deosebit de nedemn poate determina ca o persoană să fie privată de drepturile sale părinteşti în interesul superior al copilului* (cauza *Gnahore împotriva Franţei*, nr.40.03/98, paragraful 59, CEDO 2000-IX şi *Johansen* citată anterior, paragraful 78).

51. Totodată, CEDO subliniază totuși că acest interes prezintă un dublu aspect (cauza *Gnahore*, menţionată mai sus, paragraful 59): pe de o parte, să le garanteze copiilor o evoluţie într-un mediu sănătos; pe de altă parte, să menţină legăturile acestora cu familia, cu excepţia cazului în care aceasta s-a arătat a fi nedemnă, deoarece distrugerea acestei legături determină ruperea copilului de rădăcinile sale (cauza *Maumousseau şi Washington împotriva Franţei*, nr.39.388/05, paragraful 67).
52. În speță, drept temei de decădere a lui Haruța Vasile față de copiii minori, Haruța Aliona a invocat că pârâtul nu-și exercită obligațiile părintești, nu se îngrijește de dezvoltarea lor morală, spirituală, fizică și psihică, nu contribuie la educarea și creșterea acestora, nu-și aduce aportul prin nici o acțiune de a relaționa cu aceștia, precum și faptul că înregistrează restanță la plata pensiei pentru întreținerea copiilor minori, făcând referire la art. 67 lit. a) din Codul familiei.
53. Instanța de apel reține că, deși în privința lui Haruța Vasile există o hotărâre prin care acesta este obligat să achite pensia pentru întreținere a copilului minor, din probatoriul anexat la materialele cauzei urmează că pârâtul execută parțial hotărârea dată, or, din ordinele de plată anexate la materialele cauzei rezultă că, acesta anterior a efectuat plăți în vederea achitării pensiei de întreținere, fiind probat de către partea intimată ultimele plăți efectuate și probate fiind din luna *noiembrie 2023*, iar la situația din 06 noiembrie 2023, exista stabilită restanța în sumă totală de 117 000 lei, nefiind clar și cert dacă din suma indicată în încheierea executorului Coadă Rodica, au fost deduse toate sumele achitate prin cele două modalități invocate și probate de partea intimată ce atestă participarea la întreținere dar și existența unei restanțe la data pronunțării hotărîrii contestată din 19 aprilie 2024, iar probele ce se referă la situația de după pronunțarea hotărîrii depășesc efectul devolutiv și dilatoriu al procedurii de apel, care se extinde asupra temeiniciei și legalității hotărârii primei instanțe (f. d. 113, 117, 141, 163 V. I).
54. Pentru decăderea din drepturile părinteşti pe motivul eschivării de la plata pensiei de întreţinere este necesară existenţa unor probe concludente şi pertinente care ar demonstra cu certitudine că părintele se eschivează cu rea-credinţă, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreţinere, fiind demonstrat că avînd posibilitatea să o achite, ultimul nu o achită. Or la caz, este cert stabilit că intimatul achita pensia de întreținere inclusiv după depunerea cererii de chemare în judecată din 02.05.2023, ultimele dovezi fiind din luna noiembrie 2023, dar exista restanța la plată, ceea ce nu prezumă că intimatul ar atinge gravitatea unei situații de genul cele enunțate, pentru a fi în prezența aplicabilității celei mai grave sancțiuni civile aplicabile.
55. Cât privește argumentul apelantei precum că intimatul se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești ce țin de creșterea și educarea minorilor, instanța de apel le va respinge ca neîntemeiate, deoarece decăderea din drepturile părintești este cea mai gravă sancțiune din dreptul familiei ce se poate aplica unui părinte pentru greșeli în exercitarea drepturilor sau îndeplinirea îndatoririlor părintești cu privire la persoana copilului minor, neexercitarea corespunzătoare a drepturilor părintești trebuie să aibă o anumită gravitate pentru a atrage

sancțiunea decăderii, astfel că nu orice atitudine sau comportament necorespunzător al părinților conduce la decăderea din drepturile părintești.

56. La caz, nu orice atitudine sau comportament necorespunzător al părinților duce la decăderea din drepturile părintești, or, comportamentul lui Haruța Vasile nu a atins gradul de gravitate pentru a fi temei de decădere din drepturile părintești. Sancțiunea decăderii din drepturile părintești poate fi aplicată față de părinții care, *din culpă gravă, nu-şi îndeplinesc obligaţiunile faţă de copii sau fac abuz de drepturile părinteşti.* Astfel, din conduita lui Haruța Vasile în calitate de părinte, nu s-a făcut dovada unor împrejurări care să justifice că autoritatea părintească ar urma să fie exercitată doar de către mamă și respectiv, nu există niciun motiv întemeiat pentru decăderea lui Haruța Vasile din drepturile părinteşti, mai mult, această decădere *ar fi în detrimentul interesului superior al minorilor*, în condițiile în care însăși apelanta a prezentat probe sub forma conversației de pe rețele, din care se relevă un anumit nivel de atașament al copiilor față de tată (f. d. 33-39).
57. În sensul enunțat, nu poate fi reținută copia raportului din 12.11.2023, care ar confirma că minora ***** manifestă dorința de a vorbi cu tatăl cu care are comunicare telefonică, iar minorii ***** și ***** sunt reticenți față de comunicarea cu tatăl, deoarece acest raport nu conține nici un element de identificare – nu este datat, nu este semnat nici de una din cele două persoane indicate ca fiind autori ai acestuia (f. d. 38 Vol. I).
58. Nu poate fi reținut argumentul apelantei cu privire la faptul că nu au fost audiați minorii în şedinţă de judecată, or pe lîngă faptul că minorii au o vîrstă fragedă și audierea ar putea un efect traumatizant, la caz nu se atestă justificarea unei astfel de audieri pornind de la premisele unei decăderi din drepturi părintești.
59. Întemeiată consideră instanța de apel și poziția instanței de fond potrivit căreia, Haruța Vasile nu își poate îndeplini obligațiunile părintești, din motive obiective, care nu derivă din intenția sau culpa gravă a acestuia de a-și exercita obligațiile, or la moment acesta se află peste hotarele țării la muncă, fapt care nu este negat de apelantă.
60. Nu se contestă și este dovedit prin probele prezentate de partea apelantă, creșterea și educația copiilor de către apelantă și aflarea intimatului peste hotare, participarea intimatului parțial la întreținerea minorilor, lipsa datelor cu privire la situația actuală a acestuia, însă din aceste circumstanțe nu se poate conchide nicidecum incidența temeiului de decădere din drepturi părintești, care în circumstanțele speței, ar fi în contradicție cu interesele superioare ale minorului.
61. Concomitent, se reține că pentru aplicabilitatea sancțiunii decăderii din drepturi părintești pentru eschivarea de la exercitarea obligațiilor părintești de educație și instruire a copiilor, drept și obligație instituită de art. 60 Codul Familiei, este necesar de se porni și de la reperele practice de aplicabilitate a acestei sancțiuni, pornind de la premisa legală enunțată, or eschivarea de la exercitarea obligaţiilor părinteşti include *acţiunile sau inacţiunile sistematice ale părinţilor care pun în pericol sănătatea fizică şi psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condiţiilor de trai şi materiale, primejduiesc învăţătura şi instruirea copilului*.
62. În speță nu se atestă circumstanțe de genul celor enunțate, care ar constitui temei de decădere din drepturi părintești ale intimatului.
63. În partea ce ține de argumentele invocate de apelanta Haruța Aliona, cu privire la netemeinicia hotărârii suplimentare prin care s-a dispus încasarea din contul acesteia în beneficiul lui Haruța Vasile suma de 6 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, instanța de apel reține următoarele.

64. Potrivit prevederilor art. 94 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părţii admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional părţii respinse din pretențiile reclamantului.
65. În conformitate cu art. 96 alin. (1) și (1^1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.
66. Prin prisma prevederilor enunțate mai sus, Completul judiciar apreciază că instanța de fond a apreciat just suma ce urmează a fi compensată de la partea pârâtă pentru participarea avocatului la examinarea cauzei, fiind dispusă în acest sens admiterea parțială a cererii, or prin referința depusă la examinarea cauzei în fond Haruța Vasile a solicitat încasarea sumei de 9 650 lei, conform Bonului de plată din 14 septembrie 2023 (f.d.119, Vol. I). Însă, pornind de la criteriul rezonabilității, prima instanță a dispus încasarea sumei de 6 000 lei cu titlu cheltuieli de asistență juridică, cu respingerea în rest a cerinței, suma dată fiind echitabilă în raport cu complexitatea cauzei, participarea avocatului la examinarea acestei cauze în ședințele de judecată, a prezentat referință și pledoarii, a acumulat și prezentat probe în instanța de judecată, circumstanțe existente obiectiv la dosar.
67. *Completul de judecată, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate prin prisma argumentelor invocate în apel și, raportându-le la suportul probatoriu, constată că instanța de judecată ierarhic inferioară, justificat, pronunţându-se asupra aspectelor importante, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, a ajuns la concluzia de respingere a solicitărilor respective.*
68. În aceste condiții, instanța de apel constată că prima instanță a aplicat corect normele de drept material și procesual incidente, a realizat o apreciere judicioasă a probelor administrate și a motivat concludent soluția de respingere a acțiunii.
69. Prin urmare, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că motivele invocate în apel nu sunt de natură să răstoarne concluziile instanței de fond și nu relevă încălcări de drept sau erori de apreciere care să justifice modificarea ori casarea hotărârii atacate, motive pentru care va respinge cererea de apel declarată de Haruța Aliona, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 aprilie 2024, pronunțată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Haruța Aliona împotriva lui Haruța Vasile, intervenienți accesorii Autoritatea tutelară din cadrul Primăriei com. Bubuieci, mun. Chișinău și DPDC Ciocana cu privire la decăderea din drepturile părintești față de copiii minori și încasarea cheltuielilor de judecată.
70. În conformitate cu prevederile art.385 lit. a), art. art. 389-390 Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios administrativ al Curţii de Apel Centru -

D E C I D E :

Se respinge cererea de apel declarată de Haruța Aliona, reprezentată de avocatul Bodișteanu Dorina.

Se menţine hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 19 aprilie 2024 și hotărîrea suplimentară din 11 iunie 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de

Haruța Aliona împotriva lui Haruța Vasile, intervenienți accesorii Autoritatea tutelară din cadrul Primăriei com. Bubuieci, mun. Chișinău și DPDC Ciocana cu privire la decăderea din drepturile părintești față de copiii minori și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă din momentul emiterii, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la data comunicării deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele completului,
judecătorul Dimitriu Serghei

Judecătorii Badan-Melnic Eleonora

Gîrleanu Violeta

Dosarul nr. 2a-2645/245 (2-23063263-02-2a-28062024)

O P I N I A S E P A R A T Ă

a judecătorului Badan-Melnic Eleonora,

la **Decizia din 2 decembrie 2025 a Curții de Apel Centru**, în cauza civilă

Haruța Aliona împotriva Haruța Vasile privind decăderea din drepturile părintești

Prin Decizia Colegiului Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Centru din 2 decembrie 2025, emisă în cauza civilă Haruța Aliona împotriva Haruța Vasile, intervenienți accesorii Autoritatea Tutelară din cadrul Primăriri com. Bubuieci, mun. Chișinău și DPDC Ciocana, privind decăderea din drepturile părintești, s-a respins apelul declarat de Haruța Aliona și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 aprilie 2024.

În conformitate cu prevederile art. 48 din Codul de procedură civilă, *(1) Toate problemele care apar la judecarea cauzei se soluţionează colegial cu votul majorităţii judecătorilor. Nici un judecător nu are dreptul să se abţină de la vot. Preşedintele şedinţei de judecată votează ultimul. Judecătorii se bucură de drepturi egale în soluţionarea problemelor care apar în examinarea*

cauzei şi emiterea hotărîrii. (2) Judecătorul care nu este de acord cu hotărîrea majorităţii semnează hotărîrea, dar este în drept să expună în scris opinie separată, care se înmînează preşedintelui şedinţei şi se anexează la dosar. Opinia separată nu se anunţă şi nu se citeşte în şedinţa de judecată.

Judecătorul subsemnat opinează pentru o altă soluție în prezenta cauză civilă, la examinarea cererii în ordine de apel și anume pentru admiterea cererii de apel depuse Haruța Aliona, prin intermediul avocatului Dorina Bodișteanu, casarea hotărârii primei instanțe și a hotărârii suplimentare, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii privind decăderea lui Haruța Vasile din drepturile părintești în privința copiilor *****, ***** și *****.

În continuare se vor releva reglementările legale relevante speței și prezentei opinii separate.

Articolul 8 din Legea din privind drepturile copilului nr. 370 din 30.11.2023. Dreptul copilului la familie

(1) Fiecare copil are **dreptul să locuiască într-o familie, să îşi cunoască părinţii, să beneficieze de grija lor şi să coabiteze cu aceştia.**

(2) **Răspunderea pentru creşterea copilului şi pentru asigurarea dezvoltării acestuia le revine în primul rând părinţilor** sau, după caz, reprezentanţilor legali/responsabililor legali ai acestuia. **Ambii părinţi au o răspundere comună pentru creşterea, educarea şi întreţinerea copilului.**

(3) Statul întreprinde măsurile necesare în vederea susţinerii reprezentanţilor legali/responsabililor legali ai copiilor în exercitarea obligaţiilor lor.

[...]

(5) Copilul **are dreptul de a menţine relaţii personale şi contacte directe cu părinţii**, rudele şi cu alte persoane faţă de care a dezvoltat legături de ataşament, în cazul în care acest lucru nu contravine interesului superior al copilului.

[...]

Articolul 9 din Legea din privind drepturile copilului nr. 370 din 30.11.2023. Dreptul copilului care locuieşte separat de unul dintre părinţi sau de ambii părinţi

(1) Copilul separat de un părinte sau de ambii părinţi **are dreptul să întreţină relaţii personale şi contacte directe regulate cu cei doi părinţi ai săi**, dacă aceasta nu contravine intereselor lui.

[...]

Articolul 58 din Codul familiei. Drepturile şi obligaţiile părinţilor

(1) Părinţii au drepturi ***şi obligaţii*** egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

[...]

(2) Drepturile şi obligaţiile părinţilor, cu excepţiile prevăzute de prezentul cod, încetează din momentul atingerii majoratului sau obţinerii capacităţii depline de exerciţiu de către copil.

Articolul 60 din Codul familiei. Drepturile şi obligaţiile părinţilor privind educaţia şi instruirea copiilor

(1) Părinţii au dreptul ***şi sînt obligaţi*** să-şi educe copiii conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau separat.

(2) Părinţii ***poartă răspundere*** pentru dezvoltarea fizică, intelectuală şi spirituală a copiilor şi au prioritate la educaţia lor faţă de oricare alte persoane.

(3) Părinţii ***sînt obligaţi*** să asigure frecventarea de către copil a şcolii pînă la sfîrşitul anului de învăţămînt în care acesta atinge vîrsta de 16 ani. Instituţia de învăţămînt şi forma de instruire sînt alese de către părinţi, cu luarea în considerare a opiniei copilului.

[...]

Articolul 61 din Codul familiei. Apărarea drepturilor şi intereselor legitime ale copiilor

(1) Drepturile şi interesele legitime ale copiilor sînt apărate de către părinţii lor.

[...]

(3) În cazul existenţei unor conflicte de interese între părinţi şi copii, acestea se soluţionează prin decizia autorităţii tutelare de la locul aflării copilului, care poate fi atacată pe cale judecătorească, interesele copiilor, în acest caz, fiind reprezentate de către autoritatea tutelară teritorială.

Articolul 62 din Codul familiei. Exercitarea drepturilor părinţilor

(1) **Drepturile părinţilor nu pot fi exercitate contrar intereselor copilului lor. Părinţii nu pot prejudicia sănătatea fizică şi psihică a copilului.**

(2) Metodele de educaţie a copilului, alese de părinţi, vor exclude comportamentul abuziv, insultele şi maltratările de orice fel, discriminarea, violenţa psihică şi fizică, aplicarea pedepselor corporale, antrenarea în acţiuni criminale, iniţierea în consumul de băuturi alcoolice, folosirea substanţelor stupefiante şi psihotrope, practicarea jocurilor de noroc, cerşitul şi alte acte ilicite.

(3) Toate problemele privind educaţia şi instruirea copilului se soluţionează de către părinţi de comun acord, ţinîndu-se cont de interesele şi de părerea copilului.

(4) **Părinţii poartă răspundere**, în modul stabilit, pentru exercitarea drepturilor părinteşti în detrimentul intereselor copilului.

Articolul 64 din Codul familiei. Exercitarea drepturilor părinteşti în cazul cînd părinţii locuiesc separat

(1) Părintele care locuieşte împreună cu copilul nu are dreptul să împiedice contactul dintre copil şi celălalt părinte care locuieşte separat, cu excepţia cazurilor cînd comportamentul acestuia din urmă este în detrimentul intereselor copilului sau prezintă pericol pentru starea lui fizică şi psihică.

(2) Părinţii au dreptul să încheie un acord privind exercitarea drepturilor părinteşti de către părintele care locuieşte separat de copil. Litigiile apărute se soluţionează de către autoritatea tutelară teritorială, care stabileşte un program de întrevederi, iar decizia acesteia poate fi atacată în instanţa judecătorească, care va emite hotărîrea respectivă. Părinţii pot, din iniţiativă proprie sau la recomandarea autorităţii tutelare teritoriale, să se adreseze unui mediator pentru soluţionarea litigiului.

(2^1) La stabilirea programului de întrevederi se ţine cont de ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, de vârsta copilului şi frecventarea studiilor/participarea la activităţi extraşcolare de către acesta, de calităţile morale ale părinţilor, de relaţiile dintre copil şi fiecare părinte, de proximitatea domiciliului părintelui care locuieşte separat de copil, astfel încât drepturile părinteşti să fie exercitate într-un mod echitabil.

(2^2) În cazul în care părintele la domiciliul căruia a fost stabilit domiciliul copilului pleacă temporar în altă localitate din ţară sau de peste hotare, la muncă sau în alte scopuri, iar copilul rămâne în grija altei persoane, părintele care locuieşte separat de copil îşi păstrează dreptul de a vizita copilul conform programului de întrevederi.

(2^3) În cazul în care părintele la domiciliul căruia a fost stabilit domiciliul copilului pleacă în altă localitate din ţară sau de peste hotare împreună cu copilul ori lăsând copilul în custodie, acesta asigură comunicarea copilului cu celălalt părinte prin intermediul tehnologiilor informaţionale sau prin alte mijloace, precum şi posibilitatea vizitării copilului de celălalt părinte.

(3) În cazul nerespectării hotărîrii instanţei judecătoreşti, la cererea părintelui care locuieşte separat de copil, instanţa judecătorească, ţinînd cont de interesele şi opinia copilului, în funcţie de vîrsta şi gradul său de maturitate, poate decide transmiterea copilului către acesta.

(4) *Părinţii care locuiesc separat de copil au dreptul de a primi informaţiile ce se referă la copilul lor de la toate instituţiile educative, curative, de asistenţă socială etc*. Comunicarea informaţiei poate fi refuzată dacă comportamentul părintelui prezintă pericol pentru viaţa şi sănătatea copilului. Acest refuz poate fi atacat în instanţa judecătorească.

Articolul 67 din Codul familiei. Decăderea din drepturile părinteşti

Părinţii pot fi decăzuţi din drepturile părinteşti dacă:

a) ***se eschivează de la exercitarea obligaţiilor părinteşti***, inclusiv de la plata pensiei de întreţinere;

b) refuză să ia copilul din maternitate sau dintr-o altă instituţie curativă, educativă, dintr-o instituţie de asistenţă socială sau alta similară;

c) fac abuz de drepturile părinteşti;

d) se comportă cu cruzime faţă de copil, aplicînd violenţa fizică sau psihică, atentează la inviolabilitatea sexuală a copilului;

e) prin comportare amorală, influenţează negativ asupra copilului;

f) suferă de alcoolism cronic sau de narcomanie;

g) au săvîrşit infracţiuni premeditate contra vieţii şi sănătăţii copiilor sau a soţului; precum şi

h) în alte cazuri cînd aceasta o cer interesele copilului.

Din materialele cauzei, poziția părților, înscrisurile anexate, declarațiile martorilor audiați în ședința de judecată și raportul de psihodiagnostic și evaluare psihologică rezultă că Haruța Vasile lipsește în mod constant și total din viața copiilor săi. Acesta nu participă de o perioadă extinsă și prelungită la educația, instruirea, supravegherea, îngrijirea, dezvoltarea morală, fizică și emoțională a copiilor, nu se interesează în niciun fel de situația lor școlară, de starea sănătății lor, de nevoile lor zilnice și nu întreprinde acțiuni efective pentru menținerea unei legături personale reale cu aceștia.

Probele administrate indică faptul că după separarea părinților copiii au rămas în grija exclusivă a mamei. Caracteristicile eliberate de instituțiile de învățământ, ancheta socială, extrasul medicului de familie, explicațiile reclamantei și declarațiile martorilor confirmă că mama a fost persoana care a asigurat singular și exclusiv frecventarea instituțiilor de învățământ, îngrijirea medicală, participarea la ședințele cu părinții, acoperirea necesităților curente și susținerea copiilor în plan afectiv și social. Pe de altă parte, actele din dosar nu relevă nici măcar un început de dovadă de prezență și implicare a tatălui în viața copiilor.

Din punctul de vedere al judecătorului subsemnat, prima instanță a acordat o pondere disproporționată faptului că Haruța Vasile a transferat periodic anumite sume de bani. Executarea, fie și parțială, a unei obligații stabilite prin hotărâre judecătorească nu poate fi echivalată cu exercitarea efectivă a drepturilor și executarea obligațiilor părintești. Obligația părintelui nu se reduce la plata pensiei de întreținere, ci include, potrivit articolelor 58, 60, 61, 62 și 74 din Codul familiei, participarea reală la creșterea, educarea, instruirea, protecția și dezvoltarea copilului.

Drepturilor copilului le sunt corelative obligațiile părintești în raporturile familiale reglementate de lege și asigurarea, protejarea acestor drepturi, exercitarea drepturilor și executarea obligațiilor părintești au premisa legală și firească bazată pe interesul major al copiilor.

Se va atrage atenție la prevederea de la art. 67 din Codul familiei, care reglementează drept temei de decădere din drepturile părintești faptul *eschivării de la exercitarea obligațiilor părintești*, obligația de întreținere fiind specificată cu precizarea de ”inclusiv”, dar fără a se da o pondere mai mare acestei obligații părintești în raport cu celelalte obligații.

În speță, pârâtul intimat Haruța Vasile nu a făcut dovada exercitării **vreuneia dintre obligațiile părintești** în raport cu cei trei copii *****, ***** și *****, excluzându-se obligația de întreținere, care este stabilită prin hotărârea judecătorească din 11 februarie 2021 și care se execută silit în cadrul procedurii de executare intentate de executorul judecătoresc Coadă Rodica prin încheierea din 1 septembrie 2021.

În acest sens se notează că aflarea pârâtului peste hotarele Republicii Moldova nu justifică, prin ea însăși, lipsa totală de comunicare și de implicare în viața copiilor, de susținere, protecție și contribuție la creșterea și dezvoltarea copiilor, nu justifică lipsa totală de interes și lipsa comunicării cu copiii. Din materialele cauzei nu rezultă că Haruța Vasile ar fi întreprins acțiuni efective privind comunicarea cu copii. Prin urmare, simpla invocare a aflării la muncă peste hotare nu răstoarnă concluzia privind eschivarea de la exercitarea obligațiilor părintești.

Pe de altă parte, raportul de psihodiagnostic și evaluare psihologică, coroborat cu declarațiile martorilor, arată un impact negativ produs asupra copiilor de lipsa tatălui, prin sentimentul de abandon, lipsa de atașament și consecințele emoționale determinate de absența acestuia. Aceste circumstanțe nu puteau fi înlăturate prin simpla constatare că decăderea din drepturile părintești reprezintă o măsură gravă.

Potrivit art. 3 din Convenția cu privire la drepturile copilului, în toate acțiunile care privesc copiii, interesul superior al copilului trebuie să prevaleze. Aplicând acest principiu la circumstanțele cauzei, concluzionez că interesul superior al copiilor *****, ***** *și* ***** reclamă protejarea lor față de o stare juridică formală în care tatăl păstrează drepturi părintești, deși, în fapt, nu le exercită și nu execută obligațiile corespunzătoare, iar în acest fel nu manifestă o conduită compatibilă cu rolul de părinte.

Chiar admițând ipoteza în care obligația de întreținere este acoperită de procedura de

executare silită și nu există o dovadă certă a relei-credințe în sensul achitării pensiei de întreținere stabilite pe cale judecătorească, este cert că Haruța Vasile nu a dovedit în niciun mod că execută vreuna benevol și cu bună credință vreuna dintre obligațiile sale părintești.

Mai mult, prin hotărârea suplimentară se pune în sarcina apelantei (mamei) și obligația de compensare a cheltuielilor de asistență juridică intimatului în mărime de 6000 lei, în condițiile în care aceasta exercită de una singură obligațiile de creștere, educare și întreținere a copiilor, având în vedere și restanța tatălui la plata pensiei de întreținere. Această sarcină este injustă și disproporționată în condițiile speței și plasează obligații de plată costisitoare pentru părintele care și așa poartă povara întreținerii în mod singular.

Prin urmare, apreciez că sunt incidente prevederile art. 67 lit. a) din Codul familiei, deoarece Haruța Vasile s-a eschivat de la exercitarea obligațiilor părintești, iar circumstanțele cauzei, privite și evaluate în ansamblu, justificau admiterea cererii de chemare în judecată. Concluziile primei instanțe sunt în contradicție cu materialul probator administrat, iar hotărârea urma a fi casată în temeiul art. 386 alin. (1) lit. c).

Din toate aceste considerente, opinez pentru admiterea apelului declarat de Haruța Aliona, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 19 aprilie 2024 și a hotărârii suplimentare din 11 iunie 2024, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată de Haruța Aliona împotriva lui Haruța Vasile să fie admisă integral, cu decăderea lui Haruța Vasile din drepturile părintești în privința copiilor minori *****, ***** și *****.

Judecătorul Eleonora Badan-Melnic